

فساد در خصوصی سازی

پوری حسینی، رئیس پیشین سازمان خصوصی سازی از جمله افرادی است که به خاطر فساد اقتصادی محاکمه و زندانی شد. جرم او اخلاص در نظام اقتصادی و تولید کشور به طور عمده از طریق رعایت نکردن تشریفات قانونی در واگذاری شرکت های دولتی به بخش خصوصی بود که برای او ۱۵ سال حبس به دنبال داشت.

فساد بانک سرمایه

یکی دیگر از متهمان پرونده جنجالی بانک سرمایه، هادی رضوی بود. محاکمه او در کنار محمد امامی، تهیه کننده سریال شهرزاد حواشی زیادی را به همراه داشت. او بعد از چندین دور محاکمه در دادگاه ویژه به خاطر این پرونده گناهکار شناخته و به ۲۰ سال حبس محکوم شد.

پولشویی عظام

عباس ابروانی یکی دیگر از مجرمان اقتصادی است که پرونده او و شرکت عظام در این سال ها سرو صدای زیادی به پا کرد. در نهایت او به اتهام مشارکت در اخلاص عمده در نظام اقتصادی کشور، تحمیل اموال و وجوه کلان از شبکه بانکی از طرق نامشروع مجرم شناخته و به حبس محکوم شد.

بازگشت ۲۰ هزار میلیارد به بیت المال

محمد رستمی صفا مالک گروه صنعتی صفا، مجرم اقتصادی دیگری است که پرونده او در دادگاه و بزه جرائم اقتصادی رسیدگی شد. او و هم دستاش که با گرفتن وام های کلان باعث اخلاص کلان در نظام اقتصادی شده بودند به ۷۷ سال حبس محکوم شدند و با محکومیت آنها ۲۰ هزار میلیارد تومان به بیت المال بازگشت.

دار و دسته

مفسدان اقتصادی

در دهه های مختلف رسیدگی به پرونده های مفسدان اقتصادی با جنجال های زیادی همراه بوده است؛ از ماجرای محاکمه کرباسچی، شهردار تهران در دهه ۷۰ تا پرونده جای دیش که این روزها رسیدگی به آن در جریان است و از آن به عنوان بزرگ ترین پرونده فساد اقتصادی تاریخ یاد می شود. در این گزارش به پرونده های مفسدان اقتصادی سال های اخیر که منجر به محکومیت و زندانی شدن آنها شده، می پردازیم.

تاجر ۲۹ ساله

شهرام جزایری یکی از مشهور ترین افرادی است که نامش با فساد اقتصادی گره خورده است. او با ۲۹ سال سن توانسته بود ۵۰ شرکت بازرگانی تأسیس کند و پای ۵۰ مدیر را به عنوان شرکای جرم به دادگاه باز کند. اتهام اصلی او تأسیس شرکت های مختلف بازرگانی و کسب اعتبار موهوم از طریق مانورهای متقلبانه، برداشت ۳۸ میلیارد و ۱۰ میلیون ریال به دفعات مختلف و پرداخت آن به اشخاص به عنوان رشوه و جعل اسناد بود. از دیگر اتهامات او می توان به تحصیل مال از طریق نامشروع، پرداخت رشوه به دفعات و به افراد مختلف، تحصیل معافیت از خدمت نظام وظیفه عمومی به صورت متقلبانه، اعمال نفوذ بر خلاف حق و مقررات قانونی و تصرف غیر مجاز در اموال و وجوه توقیف شده اشاره کرد. پرونده شهرام جزایری یکی از حجیم ترین پرونده های فساد اقتصادی در کشور ماست. برای رسیدگی به پرونده او ده ها جلسه دادگاه برگزار شد.

که در نوع خودش بی سابقه بود. قاضی پرونده شهرام جزایری، او را به ۲۷ سال حبس تعزیری، ضبط همه اموالی که از طریق خلاف قانون به دست آورده، ۵۰ ضربه شلاق در انظار عمومی و ضبط وجوه مورد ارتشا محکوم کرد که این حکم مورد اعتراض او و وکلایش قرار گرفت. هنوز پرونده او در جریان بود که در اسفند ماه سال ۸۵ و در زمان معرفی دارایی هایش موفق به فرار شد. بازتاب های این اتفاق آنقدر زیاد بود که رئیس وقت دستگاه قضا، به خاطر این سهل انگاری، رئیس زندان اوین و ۴ قاضی ارشد دستگاه قضایی را برکنار کرد. جزایری فرار کرده بود، اما دادگاه در غیاب او به پرونده رسیدگی کرد و در نهایت او را به ۱۴ سال زندان، ۱۰ سال تبعید، ۱۰ سال محرومیت از فعالیت های بازرگانی و تجاری و جریمه نقدی ۱۲۲ میلیون و ۸۴۰ هزار و ۲۰۰ دلاری محکوم کرد. او اما دقیقاً ۲۰ روز بعد از صدور حکم، در عمان دستگیر شد.

بزرگ ترین پرونده فساد تاریخ

از پرونده جای دیش که این روزها رسیدگی به آن در جریان است با رقم ۲/۴ میلیارد دلار به عنوان بزرگ ترین پرونده فساد تاریخ کشور یاد می شود. این پرونده از اواخر سال ۱۴۰۱ با دریافت گزارش هایی درباره وقوع فساد مالی در گروه کشت و صنعت دیش آغاز شد. انطور که شواهد اولیه نشان می داد مدیران این گروه با همکاری شماری از مدیران بانکی و مدیرانی در وزارت جهاد کشاورزی و صمت به بهانه توسعه صنعت جای، تسهیلات کلانی به ارزش حدود ۲/۴ میلیارد دلار از بانک های مختلف دریافت کرده بودند و شواهد به دست آمده حاکی از این بود که موارد قانونی در پرداخت این تسهیلات رعایت نشده است. بنا بر این تحقیقات گسترده ای در این باره آغاز شد. گستردگی این فساد سبب شد تا از ۲۳ کارشناس در رشته های مختلف استفاده شود. افشای این فساد مالی بازتاب رسانه ای گسترده ای داشت و تا مدت ها گمانه زنی هایی درباره فریب پست برده آن انجام می شد. هر چه می گذشت اطلاعات بیشتری درباره آنچه اتفاق افتاده منتشر می شد تا اینکه سرانجام مسئولان قضایی به تدریج جزئیات بیشتری از این فساد را اعلام کردند؛ جزئیاتی که نشان می داد ردپای ۲ نفر از وزرای سابق نیز در این پرونده به چشم می خورد.

بر اساس یافته های سازمان بازرسی کل کشور که اولین بار فساد در این گروه را کشف کرد، گروه دیش در سال های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۱ برای واردات چای و ماشین آلات مبلغی برابر با ۲ میلیارد و ۲۷۰ میلیون دلار ارز دریافت کرده که یک میلیارد و ۴۷۲ میلیون دلار از این مقدار، ارز دولتی بوده است. این میزان دلار ارزان

برای تأمین ۱۴ سال جای کشور ایران کافی بوده است. رئیس قوه قضاییه درباره گستردگی فساد جای دیش گفته بود: در سال های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به ترتیب ۶۰ و ۷۰ درصد از کل ارز تخصیص یافته برای واردات جای به این گروه پرداخت شده در حالی که رقم دریافتی آن در سال های ۹۸ و ۹۹ به ترتیب ۲ و ۲۱ میلیون دلار بوده است.

بر اساس تحقیقاتی که توسط سازمان های اطلاعاتی و سازمان بازرسی کل کشور انجام شده، متهمان این فساد تاریخی را ۳ دسته از افراد تشکیل می دهند. بعضی از آنها کارمند بانک، بعضی کارمند وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صمت و سازمان توسعه و تجارت و تعدادی از آنها نیز از مدیران و عوامل گروه دیش و شرکت های وابسته به آن هستند. این افراد با هم دست یزدیگر تسهیلات بانکی بدون ضوابط و مقررات در اختیار این گروه می گذاشتند.

اکبر رحیمی، متهم اصلی این پرونده است که اتهامات وی اخلاص در نظام اقتصادی و قاچاق ارز و رشوا ارتشا اعلام شده است. از اوایل آذرماه امسال رسیدگی به این پرونده که ۲۵۰ جلد دارد و بالغ بر ۷۰ هزار صفحه است با کیفرخواستی ۶۱۲ صفحه ای در شعبه اول دادگاه ویژه رسیدگی به جرائم اخلاصگران در نظام اقتصادی آغاز شده و همچنان ادامه دارد.

از «ب.ز» تا بابک زنجانی

اولین بار نام «بابک زنجانی» در مصاحبه ای با یکی از هفته نامه های کشور بر سر زبان ها افتاد. او در آن مصاحبه، چگونگی میلیارد شدنش را تعریف کرده بود که البته بعدها بخش هایی از این مصاحبه مثل اینکه او راننده نوربخش، رئیس وقت بانک مرکزی بوده است تکذیب شد. به هر حال، اتهام اصلی زنجانی این بود که در زمان تحریم های وضع شده علیه ایران، بیش از ۲ میلیارد دلار نفت را فروخت اما پول آن را به دولت برنگرداند. حتی اموال قابل توجه بابک زنجانی که در اختیار قوه قضاییه قرار گرفت هم نتوانست بدهی زنجانی به دولت را تسویه کند. همچنین به افساد فی الارض از طریق اختلاص در نظام اقتصادی کشور، کلاهبرداری از شرکت ملی نفت، بانک مسکن و تأمین اجتماعی، پولشویی، جعل ۲۴ فقره اسناد و صورت حساب های بانکی، جعل حواله های ارزی و جعل دستور انتقال بین بانک ها متهم شد.

بابک زنجانی و دو متهم دیگر این پرونده به نام های شمس و هروی، ۲۶ بار در جلسات دادگاه حاضر شدند تا سرانجام در اسفند سال ۹۴، هر سه آنها به عنوان «مفسد فی الارض» محکوم به اعدام شدند. پرونده آنها به دیوان عالی کشور رفت که در آنجا حکم زنجانی تأیید و حکم دو متهم دیگر نقض شد. زنجانی اما در ادامه تلاش کرد تا بدهی هایش را تسویه کند و در نهایت درخواست تخفیف مجازات او مورد رسیدگی قرار گرفت و حکم اعدام نقض و به ۲۰ سال حبس تبدیل شد.

از شهرداری تا زندان

بهار سال ۷۷ خبر دستگیری غلامحسین کرباسچی، شهردار وقت تهران مثل بمب ترکید. هنوز هم خیلی ها جنجالی ترین دادگاه بخش شده از تلویزیون را دادگاه مربوط به محاکمه غلامحسین کرباسچی می دانند. جلسات محاکمه او هر شب از تلویزیون بخش می شد. شهردار وقت تهران با ۵ اتهام کلی در دادگاه مورد محاکمه قرار گرفت: ۱- مشارکت در اختلاص به مبلغ ۱۴ میلیارد و ۵۳۰ میلیون ریال ۲- تصرف غیر مجاز در اموال عمومی ۳- تصحیح اموال شهرداری تهران ۴- مشارکت در تبانی در معاملات شهرداری و ۵- مشارکت در ارتشا. آیت الله یزدی، رئیس وقت قوه قضاییه، درباره این پرونده می نویسد: «فقط همین یک پرونده بود که بیش از همه بر دوش قوه قضاییه فشار آوردند و از همه ابزارها برای منحرف کردن دستگاه قضای کشور گفتند و نوشتند و عمل کردند و افکار عمومی را درگیر کردند.»

پس از فروردین ۷۷ در جریان محاکمه کرباسچی، رئیس دولت اصلاحات به رهبر معظم انقلاب نامه نوشت و از ایشان درخواست کرد که شهردار تهران از بازداشت آزاد شود، رهبری هم با آزادی کرباسچی به صورت موقت موافقت کردند، اما در همان نامه به آیت الله یزدی تأکید کردند که روند رسیدگی به این پرونده با قدرت ادامه پیدا کند. در نهایت کرباسچی از سوی قاضی غلامحسین محسنی اژه ای به اتهام جرائم مالی محاکمه و به ۱۵ سال حبس قطعی، ۶۰ ضربه شلاق تعلیقی، ۱۰۰ میلیون تومان جزای نقدی، استرداد وجه نقد به مبلغ ۱۷ میلیارد و ۶۰۰ میلیون ریال و ۲۰ سال انفصال از خدمات دولتی محکوم شد. او حدود ۲ سال را گذراند تا اینکه درخواست عفو کرد و با توجه به خدمات گذشته اش، آزاد شد.

عابر بانک فوتبال

حسین هدایتی دولابی، مشهور به عابر بانک فوتبال یکی دیگر از مفسدان اقتصادی سال های اخیر است. او در مدیریت امور اجرایی و سپس معاونت اجرایی حوزه ریاست از جمله مناصب او در قوه قضاییه بود اما شهید سیدابراهیم رئیسی، ۷ روز پس از اینکه بر مسند ریاست قوه قضاییه نشست، طبری را برکنار کرد و در ادامه پرونده ای برای او تشکیل شد. مواردی همچون «تشکیل شبکه ارتشا با وصف سردستگی»، «پولشویی»، «جعل اسناد» و «اعمال نفوذ در پرونده های قضایی» از عناوین مجرمانه طبری بود. طبری ۲۲ تیرماه سال ۹۸ بازداشت شد و پس از دادستان، اصل بدهی هدایتی ۵۸۶ میلیارد تومان بوده که با احتساب سود پول، به یک هزار و ۵۰۰ میلیارد و ۶۰۰ میلیون تومان رسید. هدایتی در نهایت پس از چندین دور محاکمه به حبس محکوم شد.

مفسدی که عاشق لواسان بود

اکبر طبری در سال های گذشته صاحب مناصب مختلفی در حوزه های مالی و رفاهی قوه قضاییه بود. مدیر امور مالی و مدیر امور خدماتی و رفاهی، مدیر کل امور اجرایی و سپس معاونت اجرایی حوزه ریاست از جمله مناصب او در قوه قضاییه بود اما شهید سیدابراهیم رئیسی، ۷ روز پس از اینکه بر مسند ریاست قوه قضاییه نشست، طبری را برکنار کرد و در ادامه پرونده ای برای او تشکیل شد. مواردی همچون «تشکیل شبکه ارتشا با وصف سردستگی»، «پولشویی»، «جعل اسناد» و «اعمال نفوذ در پرونده های قضایی» از عناوین مجرمانه طبری بود. طبری ۲۲ تیرماه سال ۹۸ بازداشت شد و پس از دادستان، اصل بدهی هدایتی ۵۸۶ میلیارد تومان بوده که با احتساب سود پول، به یک هزار و ۵۰۰ میلیارد و ۶۰۰ میلیون تومان رسید. هدایتی در نهایت پس از چندین دور محاکمه به حبس محکوم شد.

اکبر طبری ۱۸ خردادماه سال ۹۹ به ریاست قاضی بایابی در شعبه ۵ دادگاه کیفری یک استان تهران برگزار شد. در جلسات محاکمه طبری برخی صحنه ها جنجالی شد. از جمله آنجا که رسول قهرمانی، نماینده دادستان گفت: اکبر طبری محبوب دل های متهمان اقتصادی است. یا آنجا که طبری در دفاع از خود گفت: من و آقایان مشایخ و نجفی مانند سه برادر بودیم و اگر من ۸۰۰ میلیارد هم بخواهم این برادرانم می دهند و اگر کل لواسان و کارخانه اش را بخواهم به نام من می کنند. این رفاقت است.

اگر شما از این دوستان ندارید به من از تباطی ندارد. طبری در نهایت بابت تشکیل شبکه ارتشا به ۳۱ سال حبس تعزیری و ضبط اموال، انفصال دائم از خدمات دولتی و... محکوم شد.

از پاستور به اوین

در جریان رسیدگی به این پرونده ابتدا شعبه ۷۶ دادگاه کیفری استان تهران، رحیمی را به ۱۵ سال حبس، پرداخت ۲ میلیارد و ۸۵۰ میلیون تومان رد مال و یک میلیارد تومان جزای نقدی محکوم کرد. معاون اول دولت دهم به این حکم اعتراض کرد و پرونده به شعبه ۱۱ دیوان عالی کشور رفت. این شعبه مجازات حبس رحیمی را از ۱۵ سال به ۵ سال و ۹۱ روز کاهش داد. رحیمی در بهمن ماه سال ۹۲ زندان اوین شد و در اسفند سال ۹۶ با تحمل حدود ۳ سال زندان با استفاده از «نظام آزادی مشروط» آزاد شد.

محاکمه تهیه کننده

محمد امامی از تهیه کنندگان مشهور سینماست که در سال های اخیر نامش با فساد کلان اقتصادی در صندوق ذخیره فرهنگیان و بانک سرمایه گره خورد. او که بیشتر به خاطر ساخت سریال محبوب شهرزاد به کارگردانی حسن فتحی شناخته می شود مدتی بعد به اتهام فساد اقتصادی بازداشت و محاکمه شد. در جلسه دادگاه نماینده دادستان اتهامات او را اینطور اعلام کرد: محمد امامی متهم است به اینکه از طریق نفوذ در مدیران وقت بانک سرمایه و صندوق ذخیره فرهنگیان و شرکت های وابسته به نهاد های مزبور و از مجرای پرداخت رشوه موفق شده است مبالغ قابل توجهی را در پوشش دریافت تسهیلات و ضمانت نامه یا قرارداد حق العمل کاری از نهاد های مزبور برای شبکه منسوب به خود خارج کند. او در نهایت بعد از چندین دور محاکمه از سوی دادگاه مجرم شناخته و به تحمل حبس محکوم شد. مدتی قبل سخنگوی قوه قضاییه اعلام کرد محمد امامی با پذیرش اعاده دادرسی توسط دیوان عالی کشور و اخذ تأمین لازم فعلاً آزاد شده است.